

Οί αναζητήσεις τῶν Ἰαπώνων

Ἔχουμε συνηθίσει μὲ τὰ πολλὰ παιχνίδια τῆς μνήμης μας, ἔστω κι ἂν τὰ περισσότερα δύσκολα πολὺ τὰ ξεδιαλύνουμε, καὶ μάλιστα μὲ τὸν καιρὸ μπερδεύομαστε ἀκόμη χειρότερα, ὅπως ἀποδεικνύεται συνήθως ἀπ' τὴν πορεία τῶν πραγμάτων· χάνονται εὐκολὰ στὴν ροὴ τοῦ χρόνου ἢ ἴσως ἀπὸ κάπου μακριὰ μᾶς παρακολουθοῦν καὶ γελᾶνε μὲ τίς ἀντιδράσεις μας. Αὐτὴ ὅμως φαίνεται ὅτι εἶναι ἡ μοῖρα μας ὡς ἀνθρώπινα ὄντα, ἐπειδὴ ἡ ζωὴ μας κρίνεται, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, ἀπ' τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν ἀντιδράσεών μας, τὴν ἀτομικὴ καὶ τὴν συλλογικὴ, ἀπέναντι στὰ περασμένα κι ἀπ' τὴν ὀρθὴ ἐκτίμησή τους, ὅταν συνέβαιναν τὰ γεγονότα ἢ καὶ ὅταν ἐπιχειρεῖται μὲ διάφορες ἀφορμὲς ἢ ἐπαναξιολόγησή τους. Αὐτὰ εἶναι βαρεῖα φιλοσοφία λένε μερικοὶ ἢ ἀμπελοφιλοσοφία λένε ἄλλοι, καὶ μπορεῖ νὰ ἔχουν δίκαιο καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δέ, ἀλλὰ νά, πού μερικὲς φορές, αὐτὴ ἡ ἀνυπόφορη μνήμη μᾶς παρασύρει καὶ πάλι στὰ δίχτυα τῆς· μᾶς δίδει τὴν ἐντύπωση, ὅτι ἐκδικεῖται γιὰ τὴν ὅποια ἀδράνειά μας ἢ ἀμέλειά μας τίς κρίσιμες στιγμὲς, ἀλλὰ ἐμεῖς συνήθως πάλι τὴν ἀγνοοῦμε. Ὅταν ὅμως ἀναδύονται μπροστὰ στὰ μάτια μας τὰ περασμένα καὶ τὰ ξαναζοῦμε στίς λεπτομέρειές τους, ἐὰν διαθέτουμε τὴν κατάλληλη μνήμη καὶ εὐαισθησία, τότε βλέπουμε πολλὰ μὲ τὴν πραγματικὴ τους διάσταση...

Ἡ ψηφιακὴ τεχνολογία χαράσσει πλέον τὴν νέα ἐποχὴ στὴν ἀνθρωπότητα, κάτι πού ἔχει γίνεи ἀποδεκτὸ ἀπὸ ὅλους, μὲ κύριο ἀντικείμενο στίς μέρες μας, τὸ ποιὲς εἶναι οἱ σχέσεις πού ἐπιβάλλει στὴν πολιτικὴ, οἰκονομικὴ καὶ κοινωνικὴ ζωὴ· ἡ θεωρητικὴ προσέγγιση τοῦ προβλήματος εἶναι ἄλλο θέμα καὶ δὲν ἔχει νὰ κάνει μὲ τὴν ἀναμόχλευση τῆς μνήμης σὲ προσωπικὸ ἐπίπεδο, διότι αὐτὸ μᾶς ἐνδιαφέρει σὲ αὐτὴ τὴν διερεύνηση. Ἡ ἀναμόχλευση ὅμως ἀποκαλύπτει πάρα πολλὰ ἀπ' τὴν διαδικασίᾳ διεισδύσεως τῆς ψηφιακῆς τεχνολογίας στὴν Ἑλλάδα τίς τελευταῖες δεκαετίες· τὸ ἐνδιαφέρον πολλῶν καὶ πρωτοπόρων πολυεθνικῶν ἐταιρειῶν τοῦ κλάδου, γιὰ τὸ ἐπιστημονικὸ προσωπικὸ τῆς χώρας μας καὶ τὴν ἀξιοποίηση τῶν

δυνατοτήτων του, είναι όπωσδήποτε τὸ πρῶτο, τὸ ὁποῖο δὲν ἔχει διαφύγει τῆς προσοχῆς μας, ἀνεξαρτήτως τῶν ἐρμηνειῶν κατὰ περίπτωσιν, ἀλλὰ αὐτὰ στὴ συνέχεια... Ὅταν τυχαίνει μάλιστα νὰ ὑπάρχει προσωπικὴ ἀνάμιξη στὴν προσπάθεια διεισδύσεως τῶν ἐταιρειῶν αὐτῶν καὶ ἄμεση γνώση τῶν ἐπαφῶν τους, τότε ἀναδύονται πολλὰ στὴν ἐπιφάνεια καὶ ἴσως πολὺ σημαντικὰ γιὰ τὶς πολιτικὲς καὶ ἄλλες ἐξελίξεις, μὲ τὶς τραγικὲς συνέπειές τους στὴν τριακονταπενταετία γιὰ ὅλους μας. Κάποιες ἄγνωστες πτυχές της φωτίζονται καὶ φωτίζουν πολλὰ...

Αφορμὴ στάθηκε ἡ εὐρεῖα συζήτηση πλέον, σὲ πολλαπλὰ ἐπίπεδα, γιὰ τὶς δυνατότητες ἐκάστης γλώσσης στὴν ἐφαρμογὴ τῆς ψηφιακῆς τεχνολογίας· κάποιον ὑπόσχονταν ἀπὸ χρόνια, ὅτι πρέπει νὰ ἐξετάσουν τὸ θέμα, ἀλλὰ ὅλο καὶ τὸ ἀνέβαλαν, ὅλο καὶ κάτι τύχαινε, ὅλο καὶ ἀπέφευγαν τὴν διερεύνησή του σὲ βάθος, ἔστω κι ἂν σταδιακὰ ἀναγνώριζαν τὴν σημασία του· ἐπὶ δεκαπέντε χρόνια σχεδὸν γίνονται αὐτὲς οἱ συζητήσεις, μὲ διάφορες ὑπεκφυγὲς συνήθως, ἀλλὰ ἐνδιαφέρουν τώρα γιὰ τὴν ὑπογράμμισή καὶ τῆς ἀνάλαφρης πλευρᾶς τοῦ θέματος. Κάποια αἰτία πάντως ὑπάρχει, ὅταν διεθνῶς ἀναγνωρίζεται ἡ συμβολὴ τῶν Ἑλληνοπαίδων στὴν ἔρευνα τῆς ψηφιακῆς τεχνολογίας καὶ ἐπιβάλλεται σὲ πολλὰ κέντρα ἐρευνῶν ἡ ἐκμάθησις τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς στοὺς ἐρευνητὲς τους· στὴν Ἑλλάδα ὅμως ἔχουμε τὴν ἐπιβολὴ τοῦ μονοτονικοῦ, ὡς ἓνα ἀπ' τὰ πρῶτα νομοσχέδια τῆς πρώτης κυβερνήσεως Ἀνδρέα Παπανδρέου, μὲ μεταμεσονύκτιο μάλιστα τροπολογία, ἡ κατάργησις τῆς γεωμετρίας ὡς μαθήματος στὸ Λύκειο ἀμέσως μετὰ, ὁ περιορισμὸς ἢ καὶ ἐξάλειψις τῶν ἀρχαίων στὴν ἐκπαίδευσιν καὶ ἡ καταστροφάντησις τῆς ἀριστείας ὡς ρετσινιάς στὴν ζωὴ, ὅπως καὶ τῆς ἀρχαίας κληρονομίας μας...

Τὶς τρεῖς προηγούμενες δεκαετίες ἡ γνωστὴ ἐταιρεία τῆς Παλλήνης δέσποζε στὴν αὐτοματοποίησιν ἢ κυβερνητικὴ, ὅπως τὴν ἀποκαλοῦσαν τότε, ἢ στὴν πληροφορικὴ, ὅπως τὴν βάφτισαν στὴν συνέχεια, στὴν χώρα μας, μὲ πολυδαίδαλες τὶς διασυνδέσεις της στὴν πολιτικὴ ζωὴ καὶ σὲ ἄλλα, ὅπως στὸ ποδόσφαιρο· ἦταν ἡ περίοδος ποὺ κατακτοῦσε τὸν κόσμον ἢ χρῆσις τῶν ὑπολογιστῶν, μὲ κέντρο τὴν Silicon Valley τῆς Καλλιφόρνιας καὶ προέκτασή της τοὺς προσωπικοὺς ὑπολογιστὲς. Στὴν Ἑλλάδα ἦταν μάλιστα ἡ μοναδικὴ μεγάλη ἐταιρεία διεθνῶς γνωστὴ καὶ μὲ ἀναγνώρισιν τοῦ ἐρευνητικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ ρόλου της.

Στὴν δεκαετία τοῦ 1980 συνέβησαν δύο γεγονότα, ἄγνωστα εὐρύτερα· ἡ γνωστὴ κλασικὴ φιλόλογος Μαριάννα Μακντόναλντ, κόρη τοῦ ἴδρυτοῦ τῆς Hewlett Packard καὶ χρηματοδότης τοῦ «Ἑλληνικοῦ Θησαυροῦ», εἶχε ἔρθει στὴν Ἀθήνα, Ἄνοιξι τοῦ

1984, και παρουσίασε την καταγραφή ολοκλήρου της ελληνικής γραμματείας μέχρι την εποχή του Ιουστινιανού· είχε κερδίσει τις εντυπώσεις και τους σκλάβωνε όλους όσοι την γνώριζαν, με τις γνώσεις της, την προσωπικότητά της και την απλότητά της. Ένα έμεινε χαρακτηριστικό για την καταγραφή της ελληνικής γραμματείας, ότι οί Έλληνίδες δακτυλογράφοι, που ήξεραν καλά ελληνικά, έκαναν πολύ περισσότερα λάθη απ' τις Ταϊβανέζες και τις Κορεάτισες, οί οποίες δέν ήξεραν λέξη ελληνικά, αλλά δακτυλογραφοῦσαν ὅ,τι έβλεπαν· ή ήλεκτρονική τεχνική ήταν στην άκμή της τότε, με πρωτοπόρο την Ιαπωνία, καθως ήταν τὸ ενδιάμεσο στάδιο απ' την βιομηχανική στην ψηφιακή τεχνολογία και οί λαοί της Ανατολικής Ασίας, οί τίγρεις ὅπως τούς ὀνόμαζαν, ήταν άσυναγώνιστοι. Η συμμετοχή μου στην ομάδα τῶν ανθρώπων που την πλαισίωσαν ὀφειλόταν στην έρευνα της «Καθημερινής», πριν έναν χρόνο περίπου, «Τί ελληνικά μιλάμε;» με άφορμή την καθιέρωση του μονοτονικού συστήματος και τις πολλές παρεμβάσεις του ύπουργείου Παιδείας στην γλώσσα, με άκραιο παράδειγμα -άν και συζητήθηκαν και άλλα πολλά παραδείγματα- την αντικατάσταση του χρονικού έπιρρήματος άμέσως απ' τὸ τροπικό άμεσα· ή διάσημη καθηγήτρια είχε διαβάσει, ὅπως φάνηκε, ὀλόκληρη την έρευνα και είχε επαινέσει την προσπάθεια, ενῶ συζητοῦσε με ιδιαίτερο ενδιαφέρον την γνώμη, ὅτι ή προσωδία υπάρχει και στην νέα ελληνική, ὅπως και ὅτι σὸ πολυτονικό σύστημα σκεπτόμαστε και μιλάμε και δέν άποδεχόταν την άποψη ὅτι είναι δύο διαφορετικές γλώσσες ή άρχαία και ή δημοτική...

Λίγο καιρό μετά, μάλλον έναν έναμιση μήνα περίπου, επισκέφθηκε την Αθήνα πολὺ διακριτικά ὕψηλου επιπέδου αντιπροσωπεία τῶν μεγάλων ιαπωνικῶν εταιρειῶν· τήρησαν χαμηλούς τόνους στην επίσκεψή τους και επιδίωξαν συνάντηση μόνο με την Ίντρακόμ στην Παλλήνη· θά έμεινε άγνωστη ή επίσκεψη, αν δέν συνέβαινε ένα τυχαίο γεγονός, άφοῦ οὔτε τυπικά δέν είχαν έπαφή με την κυβέρνηση, παρὰ μόνο ελάχιστοι οικονομικοί παράγοντες και έφοπλιστές γνώριζαν την επίσκεψη, διότι είχαν μεσολαβήσει στίς συναντήσεις, έπειδή οί ἴδιοι είχαν πολλὰ συμφέροντα στην χώρα του ανατέλλοντος ήλιου. Ένας δυὸ μάλιστα ήταν μεγαλοδικηγόροι ναυτιλιακῶν στὸν Πειραιᾶ κι είχαν άμεση ανάμιξη· ή αντιπροσωπεία αποτελοῦταν από λίγα άτομα, διευθύνοντες τῶν μεγαλυτέρων ιαπωνικῶν κολοσσῶν και τούς συμβούλους τους, και επέμειναν στην διερεύνηση τῶν δυνατοτήτων συνεργασίας τους με την Ίντρακόμ, διότι είχαν ακούσει για τις έπιτυχίες της και τὸ πολὺ καλὸ έπιστημονικό δυναμικό της έταρείας.

Ἡ τελικὴ συνάντηση τῆς ἀντιπροσωπείας στὴν Ἑλλάδα, μὲ δύο τρεῖς Ἑλληνες διαμεσολαβητές, ἐφοπλιστὲς καὶ δικηγόρους καὶ ἄλλους, ἔγινε σὲ γεῦμα στὸν «Γεροφοίνικα», ὅπου ἔκαναν καὶ τὴν ἀξιολόγηση τῆς ἐπισκέψεως· κάποιοι ἀπ’ τοὺς διαμεσολαβητές προέβησαν ἀργότερα στὴν ἐξιστόρηση τῶν διαμειφθέντων. Δὲν εἶχε συζητηθεῖ στὸν τύπο καὶ στοὺς πολιτικούς καὶ οἰκονομικούς κύκλους ἢ ἐπίσκεψη σχεδὸν καθόλου, διότι μὲ τὴν πόλωση στὰ πολιτικά, καὶ τὴν διεξαγωγή τῶν εὐρωεκλογῶν τοῦ 1984 σ’ ἓναν μῆνα, μὲ τὶς ἀναπόφευκτες ἐξελίξεις, ἐλάχιστοι ἀσχολοῦνταν μὲ ἄλλα πράγματα· ἀργότερα ἐξομολογήθηκαν τὰ διατρέξαντα, ἴσως, ἐπειδὴ εἶχαν καὶ στιγμὲς αὐτογνωσίας κι ἔτσι μάθαμε καὶ ἀρκετὲς λεπτομέρειες τῆς ἱστορικῆς σημασίας ἐπισκέψεως, ἂν εἶχε ἄλλη κατάληξη...

Ἐλεγαν λοιπόν, ὅτι οἱ Ἰάπωνες, ὅπως τοὺς ἐξηγοῦσαν, εἶχαν ἀντιληφθεῖ ὅτι ἡ ἐποχὴ τῆς ἠλεκτρονικῆς τεχνικῆς τελείωνε κι ὅτι ἡ κυβερνητικὴ ἦταν τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας· αἰτία θεωροῦσαν τὴν ἀνεπάρκεια τῆς γλώσσης των, μὲ βᾶση τὰ ἰδεογράμματα, στὴν δημιουργικὴ σκέψη καὶ στὴν ἀνάπτυξη τῆς νέας τεχνολογίας. Ἐξομολογοῦνταν, μάλιστα, οἱ Ἰάπωνες ὅτι εἶχαν πλήρη ἐπίγνωση τῆς ἀδυναμίας τους καὶ αὐτὸ τὸ διαπίστωναν ἀπ’ τὴν ἀνάγκη γιὰ εἰσαγωγή λογισμικοῦ, software, ἀπ’ τὴν Ἀμερικὴ, τὴν μόνη πού ἔκανε τότε ἐξαγωγές, ἐνῶ στὴν παραγωγή τῶν ἐξαρτημάτων, hardware, ἦταν ἀσυναγώνιστοι· ἔβλεπαν ὅτι σύντομα θὰ ἔχαναν τὴν πρωτοπορία τους στὴν παγκόσμια οἰκονομία καὶ ἀναζητοῦσαν μετὰ μανίας, ὡς ἀντίβαρο τῆς γλωσσικῆς τους ὑστερήσεως, κέντρα παραγωγῆς λογισμικοῦ σὲ ἄλλες, μὲ πολιτιστικὲς ρίζες, χῶρες. Εἶχαν ἐπισκεφθεῖ τὴν Silicon Valley καὶ τὴν Γερμανία, ὅπου ὑπῆρχαν ἐπίσης ἐταιρεῖες παραγωγῆς λογισμικοῦ καὶ εἶχαν σημαντικὲς ἐπαφές μὲ τὶς μεγαλύτερες ἀπ’ αὐτές, ἐνῶ ὀλοκλήρωναν μὲ τὴν διερεύνησή τους στὴν Παλλήνη· ἦταν κατενθουσιασμένοι ἀπὸ ὅσα εἶδαν καὶ ἐξέτασαν, ἐνῶ συνήθως οἱ Ἰάπωνες εἶναι πολὺ ἐπιφυλακτικοὶ στὶς ἐκφράσεις τους: «Ἐμεῖς ἐκπλαγήκαμε ἀπ’ τοὺς χαρακτηρισμούς τους, διότι γνωρίζουμε ἀρκετὰ καλὰ τὸν χαρακτήρα τους», ἐπέμειναν στὴν ἐξομολόγησή τους οἱ παρευρεθέντες.

«Τὸ ἐπιστημονικὸ δυναμικὸ καὶ οἱ ἐγκαταστάσεις τῆς Παλλήνης εἶναι καλύτερες κι ἀπὸ ἐκεῖνες τῆς Silicon Valley, κυρίως οἱ ἐρευνητὲς σας», ἔλεγαν χωρὶς νὰ κρύβουν τὸν ἐνθουσιασμό τους ἀπὸ ὅσα εἶδαν: «Ἐμεῖς ὑποβάλαμε συγκεκριμένες προτάσεις συνεργασίας, μὲ καλύτερους ὅρους κι ἀπὸ αὐτοὺς πρὸς τοὺς Ἀμερικανούς καὶ τοὺς Γερμανούς, ἀρκεῖ νὰ θέλουν νὰ συνεργαστοῦν μαζί μας», ἐπέμεινε ὁ Ἰάπωνας, μᾶλλον ἐκπρόσωπος τῆς Matsushita, πού μετονομάσθηκε σὲ

Panasonic στη συνέχεια, «ἂν θυμᾶμαι καλά», διευκρίνισε ἕνας τους. «Οἱ προτάσεις προέβλεπαν, ὄχι μόνο τὴν ἀπορρόφηση ὀλοκλήρου τῆς σημερινῆς τότε παραγωγῆς λογισμικοῦ τῆς ἐταιρείας, ἀλλὰ καὶ δεσμεύσεις γιὰ ἐπέκτασή τους σὲ πολλαπλάσιο βαθμό. “Ἔχετε τὶς καλύτερες δυνατότητες νὰ γίνετε ἡ Silicon Valley τοῦ κόσμου”», τοὺς συμπλήρωσε. «Ἔχετε περισσότερες δυνατότητες κι ἀπ’ τοὺς Ἀμερικανούς!» πρόσθεσε ἄλλος, «ἐδῶ εἶναι τὸ μέλλον τῆς κυβερνητικῆς!»

Τὸ ἀποτέλεσμα ἔχει σημασία, καθὼς δὲν ἐπηρέασε τὴν πορεία τῆς χώρας· ἡ Ἰντρακόμ δὲν ἀπάντησε κἂν στὶς προτάσεις τῶν Ἰαπῶνων, ἐνῶ καὶ ἡ κυβέρνηση δὲν ἀσχολήθηκε καθόλου μὲ τὸ θέμα, μᾶλλον βρῆκε εὐκαιρία τὴν ἄρνηση τῆς ἐταιρείας γιὰ νὰ ἀπαλλαγεῖ ἀπ’ αὐτό, ὅπως καταλάβαμε ὅσοι ἀκούγαμε τὴν ἐξιστόρηση κι ἄφηναν νὰ ἐννοηθεῖ οἱ συνομιλητές μας... Κάτι βαθύτερο ἔκρυβε ἡ ἄρνηση αὐτὴ κι αὐτὸ διαπιστώθηκε ἀργότερα, ὅταν ἀκολούθησαν κι ἄλλα παρόμοια γεγονότα· ἡ ἐκ τῶν ὑστέρων ἀξιολόγησή τους ἀποδεικνύει ὅτι τίποτε δὲν ἔγινε τυχαῖα. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη πράγματι ἡ Ἰντρακόμ εἶχε πετύχει τὴν ἀνάπτυξη λογισμικοῦ, σὲ πολλοὺς καίριους κλάδους τῆς πληροφορικῆς, ὅπως καὶ γιὰ τὴν χρῆση τῶν ὀπτικῶν ἰνῶν στὴν σταθερὴ τηλεφωνία, διότι ἡ ἐφαρμογὴ τους ἦταν πολὺ φθηνότερη ἀπ’ τὴν ἐγκατάσταση δικτύων χαλκοῦ, ὑπογείων ἢ ἐναερίων· δέκα χρόνια μετὰ οἱ ὀπτικὲς ἴνες χρησιμοποιήθηκαν καὶ γιὰ τὴν κινητὴ τηλεφωνία, ἐνῶ ἀκριβῶς τὴν ἴδια ἐποχὴ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ἐνωση διέθετε τεράστια κονδύλια γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ψηφιακῆς τεχνολογίας, ὅπως ὀνομάσθηκε πλέον.

Ἡ ἐπιβεβαίωση τῆς ἐξομολογήσεως τῶν μεγαλοδικηγόρων ἦρθε ἀπὸ ἄλλη πηγή· τὸ 2001 ἄρχισε ἡ ἔκδοση «Τοῦ Ἐμμελοῦς», ὡς μία ἀπ’ τὶς πρῶτες πολιτικοῦ περιεχομένου ἰστοσελίδες καὶ ἡ προβολὴ μὲσω αὐτῆς τῆς εὐθείας διασυνδέσεως τῆς γλώσσης τοῦ ἐρευνητοῦ μὲ τὴν ἀπόδοσή του στὴν ἐργασία του· ἐπίσης ἔγινε ἡ ἔμπρακτη ἀπόδειξη τοῦ γεγονότος ὅτι αὐξανόταν ἀλματωδῶς ἡ συμμετοχὴ τῶν Ἑλληνοπαίδων στὰ διεθνῆ κέντρα ψηφιακῶν ἐρευνῶν, ὅπου εἶναι κυριολεκτικὰ περιζήτητα, ὡς ἐπιβεβαίωση τῶν δυνατοτήτων συνθέσεως τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Μιάμιση δεκαετία μετὰ ἡ διασύνδεση αὐτὴ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ ὅλους σχεδὸν στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπὸ πολλοὺς διεθνῶς, ἔστω καὶ μὲ διάφορες ἐπεξηγήσεις, ὅτι τὸ πρόβλημα μεταφέρεται στὸ μυαλὸ τοῦ ψηφιακοῦ ἀνθρώπου, ὅπως γράφει ὁ Stephan Vial στὸ «Τὸ εἶναι καὶ ἡ ὀθόνη», “L’etre et l’ecran”, ἀλλὰ ἡ διερεύνησή του

γίνεται στις «ἀναλύσεις» «Τοῦ Ἐμμελοῦς» καὶ ὄχι στὸ παρὸν πόνημα. Ἡ στάση τῶν ὑπευθύνων κυβερνήσεων μας ὅμως ἀποκαλύπτει πολλά, κι αὐτὸ μᾶς ἐνδιαφέρει.

Ἡ κατάρρευση τοῦ σοβιετικοῦ συστήματος ἔφερε στὴν διεθνῆ σκηνὴ τὴν ἐπίσημη ἀναγνώριση τῆς ἀμερικανικῆς κοσμοκρατορίας καὶ τὴν ἀποδέσμευση τῆς τεχνικῆς τῆς πληροφορικῆς τοῦ Πενταγώνου, μαζί με τὴν ἐξάπλωση τῶν συστημάτων ἐπικοινωνίας του καὶ στὴν ἐμπορικὴ χρῆση, τὸ γνωστὸ πλέον διαδίκτυο· ἡ ἐποχὴ τῆς ἠλεκτρονικῆς τεχνολογίας εἶχε τελειώσει κι ἄρχιζε ἡ παγκοσμιοποίηση καὶ ἡ ἀνάπτυξη τῆς ψηφιακῆς με ἀλματώδεις ρυθμούς. Στὴν Εὐρώπη ἡ ἐξέλιξη συνέπεσε με τὴν ἐπανένωση τῆς Γερμανίας καὶ τὴν Συνθήκη τοῦ Μάαστριχ γιὰ τὴν καθιέρωση τοῦ ἐνιαίου νομίσματος, ἐνῶ παρείχοντο ἀφειδῶς κονδύλια γιὰ τὴν ἐγκατάσταση τῆς ψηφιακῆς τεχνολογίας ἢ πληροφορικῆς, ὅπως λεγόταν ἀκόμη τότε· ἡ Ἴντρακὸμ κατεῖχε τὰ σκῆπτρα, ἐνῶ ἡ ἀνάπτυξη ἄλλων ἐταιρειῶν ἦταν ἀρκετὰ δύσκολη, διότι οἱ κυβερνήσεις τοῦ ΠΑΣΟΚ ἀπέφευγαν συστηματικὰ τὶς ἐπενδύσεις στὴν ψηφιακὴ τεχνολογία, καὶ ἄφησαν ἐντελῶς ἀναξιοποίητα τὰ τεράστια εὐρωπαϊκὰ κονδύλια γιὰ τοὺς σκοποὺς αὐτοὺς, με ἀποτέλεσμα τὴν ἐκπτώση τῆς χώρας μας στὴν τελευταία θέση στὴν Εὐρώπη. Τὰ στοιχεῖα εἶναι ἀποκαλυπτικά, τὸν Ἰανουάριο 2004, οἱ εὐρωζωνικὲς συνδέσεις ἀνέρχονταν στὴν Ἑλλάδα σὲ 0,2%, ἐνῶ ὁ μέσος ὅρος τῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἦταν στὸ 5%, καὶ μάλιστα πολλές ἀνατολικοευρωπαϊκὲς, με πρῶτες ἐκεῖνες τῆς Βαλτικῆς, εἶχαν διψήφιο ἀριθμὸ εὐρωζωνικῶν συνδέσεων σὲ σύγκριση με τὸ σύνολο· εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι, ὅταν ρωτήθηκαν οἱ ἀρμόδιοι ὑπουργοὶ γιὰ τὶς καθυστερήσεις, ἀπάντησαν ἀπλῶς, ὅτι, «κάναμε λάθος». Τὸν Ἰανουάριο 2010 αὐξήθηκε στὸ 17%, με 25% τῆς Εὐρώπης, δηλαδή ἀπείχαμε μόνο ἑπτὰ μονάδες, ἐνῶ τὸ 2004 εἴμασταν 25 φορές χαμηλότερα ἀπ’ τὸν μέσο ὅρο τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸ 2015 πλησιάσαμε ἀρκετὰ, 31% ἐναντι 32%, ἀλλὰ παραμένουμε προτελευταία χώρα διεισδύσεως τῆς εὐρωζωνικότητος στὸν ΟΟΣΑ, με 43,8%, με τὴν Οὐγγαρία τελευταία, 34,4%, με μέσο ὅρο, 85,4% καὶ τὴν Φιλανδία πρώτη, 138,8%, ἐνῶ ἡ ἀριστερὴ κυβέρνησις ματαίωσε τὸ πρόγραμμα τοῦ Ἀντώνη Σαμαρᾶ, γιὰ ἐγκατάσταση WI- FI σὲ ὁλόκληρη τὴν χώρα.

Τὸ κρίσιμο ἐρώτημα εἶναι ἓνα, ἔγιναν τυχαῖα ὅλες αὐτὲς οἱ καθυστερήσεις ἢ οἱ ἀβλεψίες ὡς πρὸς τὴν ἀξιοποίηση τοῦ πλέον σημαντικοῦ κλάδου γιὰ τὴν ἀπογείωση τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας; Ἀλλὰ αὐτὸ συμπληρώνεται μὲ τὰ ὑπόλοιπα: Ἦταν τόσο ἄσχετοι μὲ τὰ ἑλληνικὰ οἰκονομικὰ καὶ τὴν πολιτικὴ οἰκονομία οἱ ἡγέτες τῆς σοσιαλιστικῆς παρατάξεως; Εἶχαν γνώση τῶν ἐξελίξεων στὴν πολιτικὴ οἰκονομία μεταπολεμικὰ καὶ εἰδικότερα στὴν οἰκονομετρία καὶ στὴν κυβερνητικὴ; Παρακολουθοῦσαν τὶς διεθνεῖς οἰκονομικὲς ἐξελίξεις ἢ ὄχι; Οἱ ἀπαντήσεις δίδονται ἀπ' τὴν διερεύνηση τῶν σπουδῶν καὶ τῆς σταδιοδρομίας τῶν ἡγετῶν τῶν ἰδίων· ὁ Ἄνδρέας Γεωργίου Παπανδρέου εἶχε σπουδάσει στὸ Χάρβαρντ καὶ ἦταν στὴν πράξη στενὸς συνεργάτης τῆς ὁμάδος τοῦ Νόμπερτ Βίνερ καὶ τοῦ Τζὼν φὸν Νούμαν, οἱ ὅποιοι εἶχαν βρεῖ τὴν μέθοδο Simplex, χάρις στὴν ὁποία θεμελιώθηκε ἡ οἰκονομετρία καὶ ὁ κλάδος τῆς κυβερνητικῆς, πὺ μετεξελίχθηκε σὲ αὐτοματοποίηση καὶ πληροφορικὴ. Μάλιστα, τὸ πρῶτο βιβλίο του στὰ ἑλληνικά, «Ἡ στρατηγικὴ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἑλλάδος», πὺ τὸ ἐξέδωσε ὡς σύμβουλος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ πρόεδρος τοῦ ΚΕΠΕ, χρησιμοποιοῦσε οἰκονομετρικὰ μοντέλα, ἐνῶ πολλοὶ συνεργάτες του εἶχαν φέρει τὸν νέο κλάδο στὴν χώρα καὶ εἶχαν διδάξει οἰκονομετρία σὲ ἑλληνικὰ Πανεπιστήμια.

Στὴν Ἀμερικὴ εἶχαν ἀρχίσει οἱ ἔρευνες γιὰ τὸν ρόλο τοῦ λόγου, τῆς γλώσσης στὴν ἀπόδοση, στὴν δημιουργικὴ σκέψη, τοῦ ἀνθρώπου -ἢ διατύπωση στὸ σημεῖο αὐτὸ γίνεται μὲ τὸν τρόπο πὺ ἀντιμετώπιζαν τότε τὸ πρόβλημα κι ὄχι μὲ τὴν σημερινὴ θεώρησή του-, συμπληρωματικὰ μὲ τὴν θεωρία τῆς γλωσσολογίας· ὁπότε εἶναι δεδομένο ὅτι εἶχε ἄμεση γνώση τῶν ἐρευνῶν, τουλάχιστον στὶς οἰκονομικὲς ἐπιστῆμες, διότι εἶχε χρηματίσει καὶ πρόεδρος τοῦ Οἰκονομικοῦ Τμήματος τοῦ Πανεπιστημίου Μπέρκλεϋ τῆς Καλιφόρνιας, τὸ ὁποῖο μαζί μὲ τὸ Στάνφορντ θεωρεῖται ἡ κοιτὶς τῆς πληροφορικῆς καὶ τῆς Silicon Valley, δύο δεκαετίες ἀργότερα. Ἡ καθιέρωση ἄλλωστε τοῦ τίτλου Silicon Valley γίνεται τὴν δεκαετία τοῦ 1980, μὲ τὴν ἀνάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπ' τὸ ΠΑΣΟΚ στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀποκτᾶ παγκόσμια ἀναγνώριση, μετὰ τὴν κατάρρευση τοῦ σοβιετικοῦ συστήματος καὶ τὴν ἐμπορικὴ χρῆση τοῦ διαδικτύου· ἡ παγκοσμιοποίηση γενικεύεται ὡς πολιτικὴ θεωρία καὶ ὡς μέσο τῆς ἀμερικανικῆς κοσμοκρατορίας. Ἀλλὰ αὐτὰ ἐξετάζονται σὲ ἄλλες ἔρευνες.

Τὸ γεγονός εἶναι ἓνα, εἶναι ἀδιανόητο τὸ νὰ μὴν γνώριζε ὁ Ἄνδρέας Παπανδρέου τὶς ἐξελίξεις αὐτὲς, τὶς ὁποῖες συζητοῦσε μὲ ἄνεση μὲ τοὺς συνομιλητὲς του, ἐνῶ

καὶ στὴν καθημερινή του ζωὴ τὰ ἑλληνικά του ἦταν τέλεια καὶ δὲν εἶχαν οὐδεμίαν σχέση μὲ τὴν πολιτικὴ του γλῶσσα· οὐδέποτε μάλιστα ἀπάντησε σὲ ὅσους τὸν ρώτησαν, γιατί αὐτὴ ἡ διαφορετικὴ γλῶσσα στὶς προσωπικὲς του συζητήσεις καὶ στὴν πολιτικὴ του ἐμφάνιση; Τὸ ἀντίθετο συνέβη μάλιστα, οἱ κυβερνητικὲς πράξεις ἀγνοοῦσαν παντελῶς τὶς ἐξελίξεις στὴν πληροφορικὴ καὶ στὴν γλωσσολογία, σὰν νὰ μὴν γίνονταν στὸν ἴδιο πλανήτη, ἐκτὸς κι ἂν ἀπέβλεπαν σὲ ἄλλους σκοπούς· ἄλλωστε, ἂν τὶς μελετήσῃ κανεὶς συστηματικά, βλέπει ὅτι ὅλες αὐτὲς οἱ ἐνέργειες ἐντάσσονται σὲ ἐνιαία λογικὴ. Ἡ διερεύνησή της ἔχει ἐνδιαφέρον.

Ἡ καθιέρωση τοῦ μονοτονικοῦ συστήματος, ἀπ' τὴν ἄλλη, ἔγινε στὶς 12 Ἰανουαρίου 1982 μὲ μεταμεσονύκτιο τροπολογία, χωρὶς προηγούμενη ἐνημέρωση τῆς Βουλῆς καὶ μὲ ἀνεξήγητη βιασύνη, ἐνῶ στὴν Ὀλομέλεια ἦταν παρόντες λιγώτεροι ἀπὸ σαράντα βουλευτές· ὁ ἀρμόδιος ὑπουργὸς Παιδείας Ἐλευθέριος Βερυβάκης ἔφερε τὸ πολιτικὸ βᾶρος καὶ ἐπέμεινε στὴν ψήφιση τῆς τροπολογίας, ἐνῶ δὲν ἀνακοίνωσε οὔτε τὰ ὀνόματα τῆς Ἐπιτροπῆς ποὺ εἰσηγήθηκαν τὴν μεταρρύθμιση. Ἡ Νέα Δημοκρατία ἀποχώρησε, μπροστὰ στὴν ἀντισυνταγματικὴ αὐτὴ πρόκληση, καταγγέλοντας ὅτι δὲν ρυθμίζονται τὰ προβλήματα τῆς γλώσσας, καὶ μιᾶς τῶν ἀρχαιοτέρων γλωσσῶν καὶ τῆς πλουσιωτέρας σὲ συνεισφορὰ στὴν παγκόσμια γραμματεία, μὲ μεταμεσονύκτιες τροπολογίες. Τελικὰ ψηφίσθηκε μὲ παρόντες λιγώτερους ἀπὸ τριάντα νυσταλέους πατέρες τοῦ ἔθνους.

Τὴν ἐπομένην ἄρχισε μὲ ὑπερβολικὴ σπουδὴ ἡ μεταγλώττιση στὴν «δημοτικὴ», μὲ ἀκραῖες διατυπώσεις, ὅλων τῶν νόμων καὶ διοικητικῶν πράξεων· ἓνα γεγονός ὅμως εἶναι χαρακτηριστικὸ, ὁ τότε πρόεδρος τῆς Βουλῆς Ἰωάννης Ἀλευράς, ἀρνήθηκε νὰ συνεργήσῃ στὴν μεταγλώττιση καὶ ἔκανε αἰσθητῶς γνωστὴ τὴν διαφωνία του. Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι γνωστὰ καὶ δὲν ἐνδιαφέρουν τὸ παρὸν πόνημα, ἀλλὰ ἓνα ἔχει σημασία· Ὁ Ἐλευθέριος Βερυβάκης, εἴκοσι χρόνια μετὰ, ἀναγνώρισε ὅτι ἡ τροπολογία κατετέθη μὲ προσωπικὴ ἐντολὴ τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ μὲ προκαθορισμένο κείμενο, τὸ ὁποῖο δὲν μποροῦσε νὰ ἀλλάξῃ, ἐνῶ τότε δὲν γνώριζε, διευκρίνισε, ὅτι τὶς ἐντολὲς τὶς ἔδιδε ὁ Λευτέρης-Σταῦρος Σταυριανὸς ἀπ' τὴν Νέα Ὑόρκη, ἱστορικός, ἑλληνοαμερικανοκαναδὸς καὶ στενὸς φίλος τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου. Ἔχουν γραφεῖ αὐτὰ καὶ δημοσιευθεῖ σὲ πολλὰ ἐντυπα καὶ στὰ πονήματα, «Τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο» καὶ «Ἡ σπουδὴ γιὰ τὴν γλῶσσα», ἀπλὴ ἐπανάληψη γίνεται.

Ἡ πολιτική πτυχή τῶν γεγονότων αὐτῶν ἔχει ἰδιαίτερη σημασία· ἡ παρέμβαση στὴν γλῶσσα καὶ ἡ ἀλλοίωσή της εἶναι τὸ πρῶτο μέτρο, ἀπ' τὴν ἐποχὴ τῶν τυράννων, ὅλων τῶν ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων· ἄλλωστε καὶ ὁ Θουκυδίδης γράφει, γιὰ τὴν κατάσταση στὶς ἑλληνικὲς πόλεις κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸ πόλεμο καὶ τοὺς ἐμφυλίους σπαραγμούς τους, ὅτι, «καὶ τὴν εἰωθυῖαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ ἔργα ἀντήλλαξαν τῇ δικαίωσει», δηλαδή, μᾶς λέει ὅτι στὴ γενικὴ ἔκπτωση τῆς ἐλευθέρως πολιτικῆς πρακτικῆς καὶ τῆς ἐκλύσεως τῶν ἠθῶν, «ἄλλαξαν τὴν καθιερωμένη ἔννοια τῶν λέξεων πρὸς δικαίωσιν τοῦ πολιτικοῦ τους σκοποῦ»· ὡς ἓνα παράδειγμα ἀναφέρεται, καθὼς εἰς τὰς «ἀναλύσεις» «Τοῦ Ἐμμελοῦς», ἔχει διερευνηθεῖ πληρέστερον τὸ θέμα. Ἡ διασύνδεση ὅμως τῶν γεγονότων μᾶς προσφέρει ἴσως τὸν μίτο τῆς Ἀριάδνης.

Ἡ χρονικὴ ἀλληλουχία εἶναι τὸ πρῶτο στοιχεῖο· μὲ μεταμεσονύκτια τροπολογία καθιερώνεται τὸ μονοτονικὸ σύστημα καὶ ἀλλοιώνεται ριζικὰ ἡ σύνταξη καὶ γραμματικὴ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης. Τὸ συντακτικὸ δίδει τὴν μουσικὴ ἀρμονία στὴν γλῶσσα καὶ τὴν πολιτικὴ της εὐαισθησία, ὅπως τὸ ὑπογραμμίζουν ὅλοι, ἀπ' τὸν Ὅμηρο καὶ τὸν Ἡρόκλειτο μέχρι τοὺς πατέρες τῆς ἐκκλησίας, τοὺς διδασκάλους τοῦ γένους καὶ τοὺς περισσότερους γλωσσολόγους τῆς νεώτερης ἐποχῆς· ἡ ἀποφυγὴ ἔστω καὶ ἀναφορᾶς στὴν προσῶδια καὶ ἡ ἐμμονὴ στὴν ἔννοια τῆς φωνητικῆς, μὲ τὸ ἐπιχείρημα ὅτι δὲν ἰσχύει τὸ πολυτονικὸ στὴν δημοτικὴ, ἐκπορεύεται ἀπὸ ἄγνοια ἢ ἐσκεμμένη παραποίηση τῆς βασικῆς δομῆς τῆς ἑλληνικῆς στὴν τρισχιλιετῆ πορεία της, ὅτι ἡ προσῶδια ἐκφράζεται ἀπ' τοὺς ἐλεύθερους πολῖτες, ἐνῶ οἱ δουλικῆς νοοτροπίας τὴν ἀγνοοῦν. Τετριμμένα αὐτά...

Τὸ συμπέρασμα εἶναι σαφές· ἡ ἐξαχρείωση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης ἔγινε συνειδητὰ καὶ μὲ πολιτικὴ ἀπόφαση, τὴν στιγμὴ ἀκριβῶς ποὺ στὴν Silicon Valley εἶχε ἀρχίσει ἡ ἀναζήτησις τῶν δυνατοτήτων ἀξιοποιήσεως τῆς ἰκανότητος δημιουργικῆς συνθέσεως τοῦ ἐρευνητοῦ στὶς διάφορες γλώσσες. Τὴν ἀναζήτησις αὐτὴ ἐπιβεβαίωσαν οἱ Ἰάπωνες, μὲ τὴν ἐπίσκεψή τους στὴν Ἀθήνα, τοὺς ὁποίους καὶ ἔδωξε στὴν πράξη κλωτσηδὸν ἢ κυβέρνηση· ἦταν τότε στὰ πρῶτα βήματά τους οἱ ἀναζητήσεις αὐτές, ἐνῶ καὶ οἱ διασυνδέσεις τῆς πληροφορικῆς μὲ τὴν κλασικὴ γραμματεία καὶ τὴν γλωσσολογία μόλις ἀρχίζαν, ἐπειδὴ ἐλάχιστοι ἢ μᾶλλον κανένας δὲν πίστευε ὅτι ἡ ἀνθρωπότης εἰσέρχεται σὲ νέα ἐποχὴ καὶ ὅτι ὁ νέος ἄνθρωπος δὲν ἔχει τίποτε σχεδὸν τὸ κοινὸ μὲ τὸν προηγούμενόν του βιομηχανικό.

Κανείς δὲν περίμενε νὰ προβλέψει ὁ τότε πρωθυπουργὸς αὐτὲς τὶς ἐξελίξεις, αὐτὸ εἶναι γεγονός, ἀλλὰ δύο ἄλλα πράγματα ὄφειλε νὰ γνωρίζει ἄριστα καὶ τὰ γνώριζε ὅπωςδήποτε, πέραν τῆς ἐμπράκτου δεσμεύσεως τῶν Ἰαπώνων μὲ τὶς προτάσεις τους γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας: τὴν ἐμφάνιση τῆς πληροφορικῆς ὡς τοῦ δυναμικοῦ κλάδου τῆς διεθνoῦς οἰκονομίας καὶ τὶς ἀναζητήσεις στὴν διασύνδεση γλώσσης, λόγου καὶ ἀποδόσεως τῆς ἐργασίας. Ἄλλωστε, ἀνεξαρτήτως τῆς κυβερνητικῆς προπαγάνδας, ἡ χώρα βρισκόταν στὸ τέταρτο ἔτος βαθειᾶς ὑφέσεως καὶ θεωροῦνταν εὐλογία θεοῦ οἱ ἰαπωνικὲς ἐπενδύσεις...

Ἡ ἐξαχρείωση τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία ὅτι ἀπέβλεπε στὴν ἐγκαθίδρυση ὀλοκληρωτικοῦ καθεστῶτος, τὸ ὁποῖο καὶ ἐπιχειρήθηκε μὲ κάθε μέσο καὶ μὲ τὸν ἔλεγχο τοῦ τύπου ὡς συμπληρωματικὸ βῆμα· ἡ ὑπόθεση Κοσκωτᾶ ἦταν αὐτὸ τὸ πρῶτο βῆμα, ἔστω κι ἂν εἶχε ἄλλη κατάληξη, καὶ ὅσοι τὴν ἔζησαν ἀπὸ πρῶτο χέρι, γνωρίζουν ἄριστα τὶς προεκτάσεις της. Τὸ πρόβλημα ὅμως ἔχει καὶ ἄλλη διάσταση, διότι ἡ ἀνάδειξη τῆς Παλλήνης ὡς διεθνoῦς κέντρου πληροφορικῆς ἀποτελοῦσε μοναδικὴ εὐκαιρία, ὄχι μόνο γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη τῆς χώρας, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν πολιτικὴ πορεία τοῦ τότε πρωθυπουργοῦ καὶ τῶν διαδόχων του· ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου εἶχε τὴν μόρφωση καὶ τὴν ἀκαδημαϊκὴ ἐμπειρία, ὅπως τὸ ὁμολογοῦσε στὶς προσωπικὲς του συζητήσεις, καὶ ὅπως ἔδειχνε ὅτι τὰ συζητοῦσε ὅλα αὐτὰ μὲ πολλοὺς φίλους του ἀπ' τὴν Ἀμερικὴ ποὺ τὸν ἐπισκέπτονταν πολὺ συχνά, γιὰ νὰ συλλάβει τὴν ἔκταση τῶν ἐπιπτώσεων ἀπ' τὶς ριζικὲς ἀλλαγές στὴν παγκόσμια οἰκονομία. Ἄλλωστε ἐκεῖνη τὴν ἐποχὴ ἦταν ὁ μόνος ποὺ μπορούσε νὰ λάβει στὴν κυβέρνησή του τὴν ἀπόφαση ἀποπομπῆς τῶν Ἰαπώνων, ὅπως τὸ γνωρίζουν ὅλοι ὅσοι παρακολουθοῦσαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸ πολιτικὸ γίγνεσθαι τῶν ἡμερῶν. Ἐπομένως ἡ ἀπόφαση ἦταν καθαρὰ πολιτικὴ καὶ προσωπικὴ του, καὶ τίποτε ἄλλο.

Ἡ καθιέρωση τοῦ μονοτονικοῦ ἔγινε γιὰ πολλοὺς λόγους, μὲ ἐπιφανειακὸ τὴν δικαίωση μέρους τῶν δημοτικιστῶν οἱ ὁποῖοι ζητοῦσαν τὴν λύση, ὡς συμπλήρωμα πρὸς τὴν «ἀπαλλαγὴ» ἀπ' τὴν καθαρεύουσα καὶ τὴν νίκη τῆς ἀριστερᾶς καὶ τῶν προοδευτικῶν δυνάμεων· στὸ ἱστορικὸ ἀφήγημα, «Τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο», δίδεται ἡ ἀπάντηση, μέσα ἀπ' τὴν ἐξομολόγηση κορυφαίων τοῦ πνεύματος τῆς χώρας μας, ὅπως ὁ Γιάννης Μόραλης, ὁ Μαρίνος Καλλιγᾶς, ὁ Νίκος Χατζηκυριάκος Γκίκας, ὁ Παναγιώτης Τέτσης, ὅτι πραγματικὴ τους πρόθεση ἦταν ἡ ἐπιβολὴ τοῦ λατινικοῦ

άλφαβήτου και ή εξαφάνιση τής ελληνικής γλώσσας, αφού θα απεκόπτετο έντελως ή νεοελληνική απ' την αρχαία· είχαν γραφεί πολλά στον τύπο τής εποχής, αλλά επίσημη διαβεβαίωση δέν είχαμε. Ο άλλος λόγος είναι αυτός που προαναφέραμε, ή επιδίωξη έπιβολής ολοκληρωτικού καθεστώτος, με προέκτασή του την υπόθεση Κοσκωτά και την όμολογία τής Έλένης Βλάχου, μετά την παραχώρηση τής «Καθημερινής», όπως καταγράφεται στο δεύτερο ιστορικό αφήγημα, «Η σπουδή για την γλώσσα» ή αλλαγή τής γλώσσας τής έφημερίδος, με την έπιβολή τής πασοκικής αλαλίας, δεύτερο γεγονός, ήταν το πρώτο μέτρο που έπιβλήθηκε απ' την ανάληψη τής διευθύνσεως της την 2α Μαΐου 1987. Μόνο την προσωπική στήλη τής πρώην ιδιοκτήτου είχαν σεβασθεί, κι αυτό όσο έγραφε ή ίδια...

Ο τρίτος λόγος συμπληρώνει τους δύο άλλους, ή αποφυγή τής αποδυναμώσεως, όπως το πίστευαν τότε, τής κυριάρχου θέσεως τής Silicon Valley στον κόσμο· είκοσι χρόνια περίπου μετά, ή Γαλλοκαναδή κοινωνιολόγος Σελίν Λαφονταίν, στο έξαιρέτο βιβλίο της, «Η αυτοκρατορία τής κυβερνητικής», δίδει πλήρη εξήγηση τής αναδείξεως τής παγκοσμιοποιήσεως και τής ψηφιακής τεχνολογίας, όπως καταγράφεται στην «ανάλυση» «Του Έμμελους», «Νόμους τας ώδας ήμιν γεγονέναι». Οί θεωρητικοί στην κορυφή τής άμερικανικής έξουσίας γνώριζαν τον ρόλο τής γλώσσας και τής μουσικής άρμονίας στην κυβερνητική, όπως όνομαζόταν άκόμη τότε, απ' την πρώτη μεταπολεμική περίοδο, και δέν ήταν διατεθειμένοι να άπωλέσουν το κύριο όργανο τής παγκοσμίου έξουσίας τους· φυσικά πολύ όλιγότερο διατεθειμένος ήταν ό Ανδρέας Παπανδρέου να έρθει σε σύγκρουση μαζί τους για το τόσο κρίσιμο τής κυριαρχίας τους θέμα· προτίμησε να θυσιάσει την οικονομική ανάπτυξη τής Ελλάδος. Επί πλέον, ή άποδοχή τών ιαπωνικών προτάσεων σήμαινε και πλήρη άνατροπή τής εκπαιδευτικής του πολιτικής· ή εύρεία έπιστροφή στο πολυτονικό και στον λογιotaτισμό τής γλώσσας, κατά την όρολογία τών άριστερών, έγινε μιá δυò δεκαετίες μετά και με πανηγυρικό τρόπο, όταν αναγνωρίζεται από όλους ή σημασία τής δημιουργικής συνθέσεως έκάστης γλώσσας και περισσότερο τής ελληνικής στην ψηφιακή τεχνολογία.

3

Ἡ ἀναφορά, ἔστω καὶ ἐν συντομίᾳ, στὴν πορεία τῆς διεθνoῦς οἰκονομίας, ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐμπόριο τῶν προϊόντων προηγμένης τεχνολογίας, ρίχνει ἄπλετο φῶς στὸ θέμα μας· ὅπωςδῆποτε δὲν ἐπιχειρεῖται ἡ ἐξαντλητικὴ μελέτη του σὲ ἓνα μικρὸ πόνημα, ἀλλὰ μᾶς ἐπιτρέπει νὰ διερευνήσουμε ἀρκετὰ τὸ πρόβλημα. Ἀρχίζουμε ἀπ' τὸ ἐξωτερικὸ ἐμπόριο προϊόντων προηγμένης τεχνολογίας, Advance Technology Products, τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν: Τὸ 2001 εἶχαν ἐμπορικὸ πλεόνασμα 4451 ἑκατομμυρίων δολλαρίων, ἐνῶ ὅλα τὰ προηγούμενα χρόνια ἦταν κατὰ πολὺ μεγαλύτερο καὶ αὐτὸ ἦταν τὸ τελευταῖο ἔτος μὲ πλεόνασμα τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου τους στὰ προϊόντα αὐτά· τὸ 2002, πάντα κατὰ τὰ ἐπίσημα στοιχεῖα τοῦ Ὑπουργείου τους Ἐμπορίου, παρουσιάσθηκε ἔλλειμμα γιὰ πρώτη φορὰ 16584 ἑκατομμυρίων καὶ ἔκτοτε βαίνει συνεχῶς αὐξανόμενο γιὰ νὰ ἀνέλθει σὲ 85619 ἑκατομμύρια τὸ 2014 καὶ 91814 τὸ 2015· δηλαδή, τὴν περίοδο τῆς ἀρνήσεως ἀπ' τὴν δευτέρη πασοκικὴ κυβέρνησις τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν κονδυλίων γιὰ τὴν ψηφιακὴ τεχνολογία, στὴν Ἀμερικὴ εἶχε σημάνει συναγερομὸς γιὰ τὴν ἀπώλεια τῆς ἀνταγωνιστικότητός τους στὴν προηγμένη τεχνολογία. Κάτι λέει αὐτό!

Ἐνα δεῦτερο στοιχεῖο εἶναι ἐνδεικτικὸ τῶν προαναφερομένων ἀλλαγῶν· ἡ μελέτη, τῆς ἀρμοδίου Ἐπιτροπῆς Comtrade τοῦ ΟΗΕ γιὰ τὴν πορεία τῶν ἐξαγωγῶν προϊόντων προηγμένης τεχνολογίας σὲ σύγκριση μὲ τὸ σύνολο τῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν προϊόντων ἐκάστης χώρας, μᾶς διαφωτίζει ἀρκετά· ἡ σύγκριση τῶν High-technology exports στὴν United Nations, Comtrade database, ἐπὶ τοῖς ἑκατὸ σὲ ἀναλογία τῶν ὑψηλῆς τεχνολογίας ἐξαγωγῶν, πρὸς τὸ σύνολο τῶν βιομηχανικῶν, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1989 καὶ 2014, δίδει πληρέστερη εἰκόνα. Κατὰ χώρα ἐνδεικτικὰ ἔχουμε, Γαλλία, ἀπὸ 16 σὲ 26, Γερμανία, 12, 16, Ἑλλάς, 2, 10, Ἰνδίες, 4, 9, Ἰρλανδία, 44, 21, Ἰαπωνία, 25, 17, Κίνα 25, (2014, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχουν συγκριτικὰ στοιχεῖα γιὰ τὸ 1989), Νότιος Κορέα, 18, 27, Ἑνωμένο Βασίλειο, 25, 21, Ἑνωμένες Πολιτεῖες, 32, 18, Εὐρωζώνη, 12, 15, Ὑψηλοῦ εἰσοδήματος χώρες, 19, 17.

Ἀπ' τὴν πρώτη ματιὰ καταλαβαίνει ὁ καθένας γιὰ τὸ τί συζητᾶμε, τὴν ἀπότομη ὑποχώρησις τῆς συμμετοχῆς τῶν παραδοσιακῶν βιομηχανικῶν χωρῶν στὸ διεθνὲς ἐμπόριο προϊόντων προηγμένης τεχνολογίας, μὲ πρῶτες τὶς Ἑνωμένες Πολιτεῖες. Ἡ κοσμοκράτειρα τὸ 1989 κάλυπτε τὸ ἓνα τρίτο περίπου τῶν ἐξαγωγῶν τῆς βιομηχανικῶν προϊόντων μὲ προϊόντα προηγμένης τεχνολογίας, ἀλλὰ τὸ ποσοστὸ αὐτὸ ἔπεσε στὸ 18%, ἤτοι λιγώτερο κι ἀπὸ τὸ ἓνα πέμπτο τῶν συνολικῶν βιομηχανικῶν ἐξαγωγῶν τῆς· κάτι ἀντίστοιχο συνέβη μὲ τὴν Μεγάλῃ Βρεταννίᾳ, ἐνῶ ἡ Γαλλία παρουσίασε σημαντικὴ ἀνοδο, ἀπὸ 16% στὸ 26%, ἡ Γερμανία, κάποια

βελτίωση, από 12% στο 16%, και συνολικά ή Ευρωζώνη, από 12% σε 15%, ενώ οι υψηλού εισοδήματος χώρες, υποχώρηση από 19% σε 17%. Το ενδιαφέρον μας είναι ή Ελλάς και ή Αμερική, διότι από αυτές εξαρτήθηκαν οι εξελίξεις στην χώρα μας.

Τα πολιτικά κέντρα στην Αμερική γνώριζαν πολύ καλά το ποια ήταν ή σοβαρή απειλή για την οικονομία της και το πόσο εύαλωτη ήταν ή ανταγωνιστικότης της στην ψηφιακή τεχνολογία· το βιβλίο της Σελίν Λαφονταίν είναι πλήρως διαφωτιστικό και δεν χρειάζεται ή αναφορά σε άλλες πηγές. Έπρεπε πάνω απ' όλα να διασφαλίσουν την κυριαρχία της Silicon Valley, την ανάδειξή της, και δεν ήταν διατεθειμένοι να αφήσουν μία μικρή χώρα, με πρωθυπουργό δικό τους μάλιστα, να την αμφισβητήσει και να την υπονομεύσει· έτσι μόνο εξηγείται ή άρνηση της Ίντρακόμ να απαντήσει έστω στις προτάσεις των Ιαπώνων επενδυτών, σε εποχή που ήταν πρώτοι στον κόσμο στην ηλεκτρονική τεχνολογία, και ή ανοχή απέναντι στην στάση της απ' την ελληνική κυβέρνηση. Ίσως ως επιβράβευση ήρθε ή ανάδειξη της εταιρείας σε έθνικό προμηθευτή μέχρι το 2004 και στην περίοδο της συνειδητής άρνήσεως για επενδύσεις στην ψηφιακή τεχνολογία· ή λογική διασύνδεσή τους επιβεβαιώνεται απ' τις εξελίξεις. Μείναμε έτσι στις εξαγωγές προϊόντων προηγμένης τεχνολογίας, σε απόλυτα μεγέθη, γύρω στην πεντηκοστή θέση παγκοσμίως, πολύ πίσω απ' όλες τις πρώην κομμουνιστικές χώρες, οι οποίες έρριξαν το βάρος τους στην ψηφιακή τεχνολογία και εμείς αγρόν αγοράσαμε και επιδιδώμασταν στην άριστερη προπαγάνδα...

Παρά την υπονόμηση όμως και την συνειδητή διάλυση της παραγωγικής μας δομής είμαστε ή μοναδική ευρωπαϊκή χώρα με άλμα κατά πέντε φορές στις εξαγωγές μας προϊόντων προηγμένης τεχνολογίας στα είκοσιπέντε χρόνια απ' το 1989 στο 2014· κάτι επέτυχαν οι επιχειρηματίες μας, παρά την υπονόμηση απ' το άριστερό κράτος. Ένα πράγμα δείχνουν όλα αυτά, το τί έχασε ή χώρα απ' την έσκεμμένη περιθωριοποίησή της στην ψηφιακή τεχνολογία και τις άπειρες δυνατότητες που έχει και τώρα, αλλά χρειάζεται να τρέξει και μάλιστα γρήγορα. Η αναφορά στις εξαγωγές προϊόντων προηγμένης τεχνολογίας σε τρία ένδεικτικά έτη μᾶς δίδει πληρέστερη εικόνα· στα προϊόντα αυτά περιλαμβάνονται όσα απαιτούν έρευνα και δαπάνες αναπτύξεως, όπως αεροδιαστημική βιομηχανία, υπολογιστές, φαρμακευτικά, επιστημονικά εργαλεία και ηλεκτρικές μηχανές:

2014, (δισ δολ.), Κίνα, 558,6, Γερμανία, 199,7, Χόνγκ Κόνγκ, 192,7, ΗΠΑ, 155,6, Σιγκαπούρη, 137,4, Ν. Κορέα, 133,4, Γαλλία, 114,7, Ιαπωνία, 101, Ήνωμενο Βασίλειο (Βρετανία), 70,7, Ολλανδία, 70,3... Τουρκία, 2,3, Έσθονία, 1,3, Ελλάς, 1,2, (σύνολο, 2,147 τρις δολάρια).

2000, (δισ. δολ.), ΗΠΑ, 197,5, Ίαπωνία, 128,9, Γερμανία, 85,5, Σιγκαπούρη, 73,9, ΗΒ, 71,7, Γαλλία, 58,7, Κορέα, 54,3, Μαλαισία, 47, Ίρλανδία, 31,5, Μεξικό, 31,2... Χ.Κ., 5,2... Τουρκία, 1,1, Έσθονία, 0, (έκατ. δολ.) Έλλάς, 744... Κίνα, 0, (σύνολο, 1,158 τρις δολάρια).

1990, (δισ. δολ.), ΗΠΑ, 89,5, Ίαπωνία, 66,6, Γερμανία, 42,5, ΗΒ, 32,6, Γαλλία, 26,9, Σιγκαπούρη, 15, Όλλανδία, 12,9, Ίταλία, 11,6, Ν. Κορέα, 10,9, Καναδάς, 10,1... (έκατ. δολ.) Τουρκία, 106,8, Έλλάς, 103,6... Κίνα, 0, Χ. Κ., 0. (σύνολο, 380 δισ δολάρια)

Η παράθεση τῶν ἀριθμῶν, παρ' ὅτι πρόκειται γιὰ πόνημα κι ὄχι γιὰ οἰκονομική μελέτη, ἀποκαλύπτει πολλά· ἡ Ἀμερική, μὲ πρώτη τὴν Silicon Valley, ἀπὸ κυρίαρχη τὴν δεκαετία τοῦ 1980 καὶ 1990, καλύπτει τὸ 2000, μόνις τὸ ἕνα ἕκτο τῶν παγκοσμίων ἐξαγωγῶν προηγμένης τεχνολογίας καὶ τὸ ἕνα δέκατο τέταρτο τὸ 2014, ἀφοῦ βρισκόταν στὴν τέταρτη θέση καὶ κάλυπτε μόνο τὸ ἕνα τέταρτο σχεδὸν τῶν ἐξαγωγῶν τῆς Κίνας καὶ τὸ ἕνα πέμπτο τῶν ἐξαγωγῶν Κίνας καὶ Χόνγκ Κόνγκ, διότι στὴν πράξη πρόκειται γιὰ μίᾶ οἰκονομία· τὸ 1990, ἡ Ἀμερική κάλυπτε τὸ ἕνα τέταρτο τῶν παγκοσμίων ἐξαγωγῶν προηγμένης τεχνολογίας καὶ ἡ Ίαπωνία πάνω ἀπ' τὸ ἕνα ἕκτο, καὶ τὸ 2014 ἔπασαν στὸ ἕνα εἰκοστὸ δεῦτερο. Ἐκεῖνο ποὺ χτυπάει στὸ μάτι εἶναι ἕνα πρᾶγμα, ὅτι ἡ πραγματικὴ αὐτὴ εἰκόνα τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου καὶ τῆς ἀνταγωνιστικότητος ἐκάστης χώρας παραμένει σχεδὸν ἄγνωστη στὴν Ἑλλάδα, ὄχι μόνο στὸν τύπο, αὐτὸς ἀπ' τὴν ἐποχὴ τοῦ Κοσκωτᾶ ἔχει ἀλλάξει ριζικὰ καὶ δὲν ἀποπνέει τὴν ἐλευθερία τῆς γνώμης, ἀλλὰ καὶ στὶς περισσότερες ἐπιστημονικὲς μελέτες, ἀκόμη καὶ τῶν οἰκονομικῶν σχολῶν. Κάποιοι μεμονωμένοι ἐρευνητὲς καὶ πρόεδροι ἐταιρειῶν ψηφιακῆς τεχνολογίας ἐπιμένουν στὶς δυνατότητες τοῦ ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ τῆς χώρας μας καὶ στὴν ἀνάδειξή του στὴν διεθνή σκηνή, ὅπως φάνηκε στὴν παραγωγή λογισμικοῦ τῆς κινητῆς τηλεφωνίας, ὅπου οἱ ἑλληνικὲς ἐταιρεῖες κατέχουν τὴν πρώτη θέση παγκοσμίως καὶ τὰ συστήματά τους εἶναι περιζήτητα· ἄλλωστε μεγάλο μέρος τῶν ἐταιρειῶν προηγμένης τεχνολογίας γειτονικῶν πρώην ἀνατολικῶν χωρῶν ἀνήκει σὲ Ἕλληνες ἐπιχειρηματίες, οἱ ὅποιοι ἰδιαίτερος τὴν τελευταία ἑπταετία ἔχουν μεταφέρει τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς παραγωγῆς τους ἀπ' τὴν Ἑλλάδα σὲ αὐτές.

Η ἀξιολόγηση τῶν ὑπηρεσιῶν πληροφορικῆς προσθέτει πολλά στὶς ἐκπλήξεις μας, χωρὶς νὰ χρειάζεται νὰ παραθέσουμε ὅλα τὰ σχετικὰ στατιστικὰ στοιχεῖα, ἐλάχιστα εἶναι ἀρκετὰ γιὰ νὰ μᾶς πείσουν· τὸ 2013 οἱ ἐξαγωγὲς ὑπολογιστῶν καὶ ὑπηρεσιῶν πληροφορικῆς ἀνέρχονταν σὲ 317,2 δισ δολάρια καὶ οἱ εἰσαγωγές, 157,2. Κατὰ σειρὰ ἦταν, ἐξαγωγές, Ίνδιες, 68,2, Ίρλανδία, 51,7, Γερμανία, 23,2, ΗΠΑ, 19,3, ΗΒ, 15,4, Κίνα, 15,2, Έλλάς, 439, (έκατ. δολ.). Εἰσαγωγές, ΗΠΑ, 25,6, Γερμανία, 22,3, Γαλλία, 12,2, Σιγκαπούρη, 6,9, ΗΒ, 6,7, Κίνα, 5,3, Ίαπωνία, 5, Έλλάς, 417 (έκατ).

Ἡ παραδρομὴ ἦταν ἀπαραίτητη μᾶλλον, διότι ὑπάρχουν καὶ οἱ δύσπιστοι Θωμάδες οἱ ὁποῖοι θέλουν νὰ θέσουν «τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸν τύπο τῶν ἤλων»· ἀλλὰ, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπιστρέψουμε στὸ θέμα μας. Οἱ φόβοι γιὰ τὴν ἀπώλεια τῆς πρωτοκαθεδρίας στὴν πληροφορικὴ ἦταν γνωστοὶ στὴν Ἀμερικὴ ἀπ' τὴν δεκαετία τοῦ 1980, ὅπως τὸ καταγράφει σαφέστατα ἡ Σελὶν Λαφονταὶν καὶ ἄλλοι πολλοί. Ἄλλωστε γι' αὐτὸ οἱ Ἀμερικανοὶ ἔστρεψαν τὴν προσοχή τους στὴν Ἰρλανδία, λόγω τῆς κελτικῆς γλώσσης, ἀλλὰ καὶ τῶν στενῶν σχέσεων μαζί της, διότι δὲν ἀποτελοῦσε ἀπειλή, ὅπως οἱ ἴδιοι οἱ Ἀμερικανοὶ τὴν ἀντιλαμβάνονταν, ἐπειδὴ θεωροῦν τὴν οἰκονομία της στενὰ συνδεδεμένη μὲ τὴν δική τους· φυσικὰ μέτρησαν καὶ οἱ σημαντικὲς φορολογικὲς διευκολύνσεις, ἀλλὰ αὐτὸ θεωρεῖται δευτερεύον θέμα γιὰ τὴν μελέτη μας. Γνώριζαν ὅμως ὅτι ἔχαναν στὸν διεθνή ἀνταγωνισμό· αὐτὸ ἀποδεικνύεται ἀπ' τὸ γεγονός ὅτι τὸ 2015, πάντα κατὰ τὴν ἔκθεση τῆς Comtrade, μόνο τὸ 25% τῶν νέων καινοτόμων ἐπιχειρήσεων διεθνῶς προέρχονταν ἀπ' τὴν Ἀμερικὴ, τὸ 32% ἀπ' τὴν Εὐρώπη καὶ τὸ ὑπόλοιπο ἀπ' τὶς ἄλλες περιοχές. Ἄλλη μία ἐπιβεβαίωση τῶν ριζικῶν ἀλλαγῶν στὴν διεθνή οἰκονομία.

Ὅσοι εἶχαν ἀσχοληθεῖ μὲ τὴν οἰκονομετρία ἀπ' τὰ πανεπιστημιακὰ τους χρόνια προδικτατορικὰ διαπίστωσαν πολὺ γρήγορα, ὅτι ἡ μέθοδος Simplex εἶχε πολλὰ κοινὰ μὲ τὴν μαθηματικὴ καὶ περισσότερο τὴν γεωμετρικὴ σκέψη τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων· ἡ διαδικασία τῆς ἀριστοποίησης, δηλαδὴ τῆς ἀναζητήσεως τῆς ἀρίστης λύσεως ἀπὸ ἀπειρία ἄλλων λύσεων, θυμίζει ἀρκετὰ τὴν ἀναζήτησι τῶν γεωμετρικῶν τόπων τῶν σχολικῶν μας χρόνων, ἀλλὰ μία ἀκόμη παραδρομὴ ἄς μὴν μᾶς ἀποπροσανατολίσει ἀπ' τὸ θέμα μας. Ἡ οἰκονομετρία ἐμφανίσθηκε ὡς ἡ θεωρία σὲ μεγάλο βαθμὸ τῆς ἀκριβοῦς μετρήσεως τῶν οἰκονομικῶν μεγεθῶν καὶ προσδιορισμοῦ τῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, σὲ προσωπικὸ καὶ σὲ κοινωνικὸ ἐπίπεδο, ἐνῶ ἡ κλασικὴ πολιτικὴ οἰκονομία, σὲ ὅλες τὶς παραλλαγές της, ἦταν πολὺ θεωρητικὴ· εἶναι γνωστὲς οἱ ἐπιδιώξεις τῶν Τσάρλς Μπετελέμ καὶ ἄλλων οἰκονομολόγων γιὰ τὴν κατάστρωση τῶν προγραμμάτων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως μεταπολεμικά, στὴν ὁμάδα τῶν ὁποίων ἀνήκε καὶ ὁ Ἄνδρέας Παπανδρέου· τὰ περισσότερα προγράμματα, ἂν ὄχι ὅλα, ἀπέτυχαν παταγωδῶς, ὅπως ἐκεῖνα στὶς Ἰνδίες τὴν πώτη μεταπολεμικὴ ρεποχή, γιὰ ἀλματώδη ἀνάπτυξη τῆς χώρας.

Ἡ ἀναφορὰ ἔχει σκοπὸ εἰς τὸ νὰ ὑπογραμμίσει τὴν μεσιανικὴ ἀντίληψη τῶν θεωρητικῶν τῆς οἰκονομετρίας σὲ πρακτικὸ ἐπίπεδο, συνοδευόμενη πάντα μὲ τὴν ἀπόλυτη ἐξάρτηση ἀπὸ κάποια ἀνώτερη ἀρχή· στὴν πράξη καθιστοῦσε πῶ ἀπόλυτη τὴν ἱεραρχικὴ καὶ ἱερατικὴ δομὴ τῆς βιομηχανικῆς κοινωνίας. Στὴν δεκαετία τοῦ 1980 συνέβαινε αὐτὸ στὴν Ἑλλάδα, συμπληρωμένο μὲ τὴν καλλιέργεια τῆς προσωπολατρίας πρὸς τὸν ἡγέτη τοῦ ΠΑΣΟΚ· μόνο ἔτσι

έξηγεῖται, ὄχι μόνο ἡ ἀπουσία ἀντιδράσεως ἀπὸ κορυφαῖα στελέχη τοῦ κυβερνῶντος κόμματος γιὰ τὴν ὑπόθεση τῶν Ἰαπῶνων ἐπενδυτῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποδοχὴ ἀπ' τὰ Πανεπιστήμια, τοὺς καθηγητὲς τῶν Λυκείων καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Μαθηματικὴ Ἐταιρεία τῆς ἀφαιρέσεως τῆς γεωμετρίας ἀπὸ μάθημα στὶς τελευταῖες τάξεις τῶν Λυκείων καὶ στὴν ὕλη τῶν εἰσαγωγικῶν στὰ ΑΕΙ ἐξετάσεων. Μέσα στὴν ὀξύτητα τῆς πολιτικῆς ἀντιπαραθέσεως, ἀπ' τὸ 1984 καὶ μετὰ, πέρασε κι αὐτὸ ἀπαρατήρητο ἀπὸ πολλοὺς ἐξ ἡμῶν στὴν καθημερινότητά μας, κι ὅταν τὸ πληροφορηθήκαμε ἦταν πιά πολὺ ἀργά· ἀπ' τὸ Γυμνάσιο ὅμως θυμόμαστε τοὺς καλοὺς μαθηματικοὺς νὰ μᾶς ὑπογραμμίζουν, ὅτι ἡ ἀλγέβρα ὀξύνει τὸν νοῦ καὶ καλλιεργεῖ τὴν εὐρηματικότητά του, ἀλλὰ ἡ γεωμετρία, καὶ περισσότερο οἱ γεωμετρικοὶ τόποι, εὐνοοῦν τὴν δημιουργικὴ σκέψη καὶ τὴν ἰκανότητα κριτικῆς.

Θυμόμαστε ὅλοι μας ὅτι ὁ Πλάτων εἶχε γράψει στὴν εἴσοδο τῆς Ἀκαδημίας, «μηδεὶς ἀγεωμέτρητος εἰσίστω», κανένας ἀγεωμέτρητος νὰ μὴν εἰσέρχεται. Στὴν χώρα του ὁ μέγας φιλόσοφος, ἂν μᾶς παρακολουθεῖ ἀπὸ ψηλά, βλέπει ὅτι ἀλλότριες δυνάμεις μᾶς ἐπιβάλλουν ὅλους νὰ εἴμαστε ἀγεωμέτρητοι, δηλαδή νὰ ἔχουμε δουλικὴ νοοτροπία, νὰ ξεχάσουμε ὅτι ἡ σχολὴ του ἦταν τὸ Πανεπιστήμιο μὲ τὴν μεγαλύτερη διάρκεια ζωῆς στὴν παγκόσμια ἱστορία· μᾶς δίδαξε, καὶ αὐτὸς ὅπως ὅλοι οἱ φιλόσοφοι πρόγονοί μας, ὅτι ἡ διαφορὰ στὸ ἦθος μεταξὺ τοῦ ἐλευθέρου πολίτου καὶ τοῦ δούλου ἐστιάζεται στὴν μουσικὴ ἁρμονία, ὅπως τὴν ἁρμονία στὶς θετικὲς ἐπιστῆμες ἀποπνέει ἡ γεωμετρικὴ ἀναλογία. Θεωρεῖ τὴν γεωμετρία ὡς ἀντιστοιχοῦσα στὴν διάνοια, ἀμέσως μετὰ τὴν νόησιν εἰς τὶς κατηγορίες τῆς ψυχῆς στὴν πολιτεία του, ἂν καὶ δὲν εἶναι ἡ κατάλληλη στιγμή γιὰ τὴν παρουσίαση τῆς θεωρίας του. Ἐνα εἶναι τὸ συμπέρασμα, ἡ κατάργηση τῆς γεωμετρίας δὲν εἶναι μᾶλλον ἄσχετη ἀπ' τὴν στάση τῶν σοσιαλιστικῶν κυβερνήσεων ἀπέναντι στὴν ψηφιακὴ τεχνολογία· πέραν τῶν δεσμεύσεών τους πρὸς τὴν ὀλοκληρωτικὴ νοοτροπία τους, μὲ τὴν παρέμβασή τους στὴν γλῶσσα, ἐξυπηρετοῦσαν καὶ τὶς ἀνάγκες τῶν ἀμερικανικῶν πολυεθνικῶν, ὅπως ἐπιβεβαιώνεται ἐκ τῶν γεγονότων, γιὰ τὴν διατήρηση τῆς κυριάρχου τους θέσεως στὸν κόσμο. Γιὰ τὴν Ἑλλάδα, ποιὸς νοιαζότανε;

Ἐπίλογος

Ἡ ὑπονόμευση ἐκ μέρους τῶν σοσιαλιστικῶν κυβερνήσεων τῆς δημιουργίας καταλλήλου ὑποδομῆς γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς ψηφιακῆς τεχνολογίας -ἐπιβολὴ μονοτονικοῦ στὴν γλῶσσα καὶ ἀποδιάλυση τῆς σκέψεως τῶν Ἑλληνοπαίδων, μὲ παρεμβάσεις, ὅπως τὴν κατάργηση τοῦ χρονικοῦ ἐπιρρήματος ἀμέσως καὶ τὴν ἀντικατάστασή του μὲ τὸ τροπικὸ ἄμεσα, ἀφαίρεση τῆς γεωμετρίας, ἀπόρριψη τῶν προτάσεων τῶν Ἰαπώνων γιὰ συνεργασία στὴν πληροφορική καὶ ἄρνηση τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν κονδυλίων γιὰ ἐπενδύσεις στὶς ἐγκαταστάσεις πληροφορικῆς- ἀποδείχθηκε ὅτι δὲν ἦταν καθόλου τυχαῖα, οὔτε ἦταν ἀποκλειστικὰ δική τους πρωτοβουλία· τὸ κακὸ ὅμως, ἀπὸ πλευρᾶς οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς, ἔγινε στὴν χώρα. Ἐὰν εἶχαν ἀποδεχθεῖ τὶς προτάσεις τῶν Ἰαπώνων ἐπενδυτῶν ἢ Ἑλλὰς θὰ εἶχε μετατραπεῖ στὸ παγκόσμιο κέντρο ἐξαγωγῶν λογισμικοῦ, ἴσως πάνω κι ἀπ' τὴν Ἰρλανδία, τῆς ὁποίας οἱ ἐξαγωγὲς ἀνέρχονται σὲ πενήντα περίπου δις εὐρῶ ἑτησίως, ἐνῶ θὰ εἶχαν βρεῖ δουλειὰ ἑκατοντάδες χιλιάδες νέοι ἀπευθείας στὶς ἑταιρεῖες πληροφορικῆς καὶ πολλαπλάσιοι σὲ συνοδευτικὲς ἐπιχειρήσεις. Ὅσα πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ἀκόμη φαίνονταν ὡς οὐτοπία καὶ παρουσιάζονταν ὡς ψευδαισθήσεις κάποιων ρωμαντικῶν, τώρα ἀποδεικνύεται ὅτι ἦταν ἐφικτοὶ καὶ λίαν συντηρητικοὶ γιὰ τὴν χώρα μας στόχοι· ἡ διάκριση τῶν Ἑλληνοπαίδων στὸ ἐξωτερικὸ καὶ στὶς κορυφαῖες ἑταιρεῖες τοῦ κλάδου τὸ ἐπιβεβαιώνουν...

Ὅσοι εἶχαμε ζήσει ἀπὸ πρῶτο χέρι τὶς ἐξελίξεις αὐτὲς ἢ θύμησή τους μᾶς προκαλεῖ μελαγχολία· ἡ πόλωση ἦταν τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς πολιτικῆς ζωῆς τῆς δεκαετίας τοῦ 1980, μὲ εὐθύνη στὸ μεγαλύτερο βαθμὸ τῆς κυβερνήσεως τῆς ἐποχῆς. Ὁ καταλογισμὸς τῶν εὐθυνῶν δὲν ἔχει ιδιαίτερη σημασία, διότι δὲν προσθέτει τίποτε νέο στὴν προβληματική μας, ἀλλὰ μερικὰ χαρακτηριστικὰ γεγονότα προσεγγίζονται ἐντελῶς διαφορετικὰ ἀπ' τὴν χρονικὴ ἀπόσταση τῶν τριῶν δεκαετιῶν. Ὁ φανατισμὸς τῆς ἀντιδεξιᾶς προπαγάνδας, μὲ τὴν κατάταξη στὴν κατηγορία τοῦ χουντικοῦ οἰουδήποτε ἀσκοῦσε κριτικὴ στὸν Ἀνδρέα Παπανδρέου, ἦταν καθημερινὸ φαινόμενο· συνέβαινε μάλιστα πολλές φορές νὰ ἀπευθύνουν τὶς κατηγορίες αὐτὲς στελέχη τοῦ ΠΑΣΟΚ κατὰ ὅσων ἀσκοῦσαν κριτικὴ, ἐνῶ ἦταν γνωστὸ ὅτι αὐτὰ τὰ στελέχη, ὄχι μόνον δὲν ἀντιστάθηκαν στὴν χούντα, ἀλλὰ καὶ διακρίθηκαν μὲ ὑψηλὲς θέσεις στὴν ἑπταετία· στὰ Πανεπιστήμια ιδιαίτερα εἶχαν περάσει σχεδὸν ὅλοι αὐτοὶ στὴν ἀριστερὰ τὴν ἐπομένη τῆς καταρρέυσεως τῆς δικτατορίας καὶ πρωτοστατοῦσαν στὶς «διευκολύνσεις» πρὸς τοὺς φοιτητὲς καὶ στὴν σοσιαλιστικὴ προπαγάνδα. Αὐτὰ ἔπαιζαν κωμικοτραγικὴ διάσταση, ὅταν σὲ προσωπικὸ ἐπίπεδο ἦταν γνωστοὶ ὅλοι τους οἱ Νεατερντάλιοι, κατὰ τὸν Ἄρθουρ Καϊσλερ, ἀπ' τὴν μαύρη ἐποχὴ τῶν συνταγματαρχῶν.

Ο τρόπος ἐπιβολῆς τοῦ μονοτονικοῦ, μὲ μεταμεσονύκτιο τροπολογία, ἀποκαλύπτει τὸν φόβο τῆς κυβερνήσεως γιὰ τὴν τύχη του καὶ τὴν τύχη τῆς μακροχρόνια· εἶναι δεδομένο ὅτι, ἐὰν εἶχε ὑποβληθεῖ ὡς κανονικὸ νομοσχέδιο καὶ μὲ τὴν κατάλληλη προετοιμασία γιὰ τόσο σοβαρὸ θέμα, ὅπως εἶναι ἡ γλῶσσα, ἴσως θὰ εἶχε ψηφισθεῖ καὶ πάλι, ἴσως ὄχι, ἀλλὰ μὲ τὸν Ἄνδρῆα Παπανδρέου ἀρκετὰ τραυματισμένο, ἂν κρίνουμε ἀπ’ τὶς ἐξομολογήσεις τῶν πρωταγωνιστῶν του, ὅπως καταγράφηκαν εἰς «Τὸ λατινικὸ ἀλφάβητο», ἐνῶ θὰ ὑπῆρχαν καὶ οἱ ἀντιδράσεις τοῦ ἀπλοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, δεμένου μὲ τὴν γλῶσσα του, τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν καθηγητῶν κλασικῶν σπουδῶν ἀπὸ ὀλόκληρο τὸν κόσμο. Ἡ σπουδὴ ὑποκρύπτει, ὄχι μόνο τὸν φόβο ἀπ’ τὶς πολιτικὲς ἐπιπτώσεις τῆς εὐρείας συζητήσεως τοῦ θέματος, ἀλλὰ καὶ ἀπ’ τὴν δεδομένη ἀναγνώριση τῆς ἰδιαιτέρας βαρῦτητος τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης στὸν παγκόσμιο, μὲ ἐκκίνηση, ἀπ’ τὸν δυτικὸ πολιτισμὸ· ἡ μεταμεσονύκτιος τροπολογία ἔδειξε καὶ κάτι ἄλλο, τὴν ἀπαξίωση τοῦ θέματος τῆς γλώσσης, τοῦ ἑλληνικοῦ λόγου, γιὰ πρώτη φορὰ στὴν τρισχιλιετῆ τουλάχιστον ἱστορία του. Εἶναι ἄγνωστο τὸ ποιὸ ἀπ’ τὰ δύο ἐπιχειρήματα βάρυνε περισσότερο στὴν κυβερνητικὴ ἀπόφαση, ἀλλὰ αὐτὸ ἔχει δευτερεύουσα σημασία· ὁ σκοπὸς ἦταν δεδομένος, ἡ ἀπαξίωση τῆς ἑλληνικῆς καὶ ὁ ἀφελληνισμὸς τοῦ τόπου, ὅπως ἔδειξε καὶ δείχνει μέχρι σήμερα ἡ σοσιαλιστικὴ ἐκπαιδευτικὴ πολιτικὴ ὅλων τῶν ἀποχρώσεων τῆς. Ὅπωςδήποτε εἶχε τὴν στήριξη τῆς ἀριστερᾶς, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἦταν δέσμια τῆς δυτικῆς ἐσχατολογίας καὶ τῆς ἰσοπεδώσεως ὅλων τῶν ἄλλων, ἐκτὸς τῶν δικῶν τῆς, ἀξιῶν· ἡ ἀμφισβήτηση ἦταν καὶ παραμένει ἄγνωστη καὶ ὡς ἔννοια στὴν παγκόσμια καὶ στὴν ἑλληνικὴ ἀριστερὴ σκέψη ἀκόμη περισσότερη.

Τὸ πλέον σημαντικὸ εἶναι ἡ αὐθαίρετη ἀπόφαση τῆς ρυθμίσεως τῶν θεμάτων τῆς γλώσσης ἄνωθεν, μὲ ἐντολὴ τοῦ ἀρχηγοῦ, ἔστω κι ἂν αὐτὸς καθωδηγεῖτο ἀπ’ τὰ εἰς τὴν Ἑσπερίαν κέντρα τῆς Νέας Ὑόρκης, ἀλλὰ αὐτὰ ἦταν ἄγνωστα τότε· ἡ σπουδὴ καὶ ἡ αὐταρχικότης ἀποκαλύπτει τὸ μέγεθος τῆς ὑπονομεύσεως τῆς ἑλληνικῆς. Ὅταν ἀκόμη καὶ ὁ Ἀλκβιάδης, ὁ κυνικὸς καὶ ἀδίστακτος πολιτικὸς τοῦ πέμπτου αἰῶνος, ἀναγνωρίζει ὅτι, «τὸ ἑλληνίζειν παρὰ τούτων ἔγωγε ἔμαθον», τῶν πολλῶν, καὶ τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Σωκράτης, «τούτου μὲν ἀγαθοὶ διδάσκαλοι οἱ πολλοί», «τὰ ἑλληνικὰ τὰ ἔμαθα ἀπ’ αὐτούς», τοὺς πολλούς, «οἱ πολλοὶ εἶναι οἱ καλοὶ διδάσκαλοι τῆς γλώσσης», εἶναι ἀδιανόητο αὐτὸ πὺ ἐγίνε μὲ τὴν μεταμεσονύκτιο τροπολογία καὶ τὴν ἐκπαιδευτικὴ πολιτικὴ στὴν συνέχεια· ἀναπωλώντας τὶς ἐξελίξεις φαίνεται ὅτι ἡ πλάστιγγα ζυγίζει πρὸς τὸν συνειδητὸ ἀφελληνισμὸ. Ἄλλωστε οἱ περισσότεροι ἀπ’ τοὺς ἀριστεροὺς τῆς ἐποχῆς, μὲ πρωταγωνιστικὸ ρόλο στὴν ἀντιδεξιὰ ἐκστρατεία, ἀμέσως σχεδὸν ἀποδέχθηκαν τὴν ἔνταξή τους στὴν ὑπηρεσία τῆς ἀμερικανικῆς πολιτικῆς· ὅσοι εἶχαν περάσει στὸ ΠΑΣΟΚ καὶ στὰ ἄλλα κομματίδια ξιφουλκοῦσαν συνεχῶς κατὰ τῆς δεξιᾶς καὶ ἡ μοναδική

άντιαμερικανική ενέργειά τους ήταν ή συμμετοχή τους στην πορεία μέχρι την πρεσβεία τών Ηνωμένων Πολιτειών κατά την επέτειο του Πολυτεχνείου, και την μαζική προσέλευσή τους στην άριστερή κυβέρνηση, ως συνέχεια τών όβιδιακών τους μεταμορφώσεων, όπως τις ζούμε και στις μέρες μας. Γνωστά όλα αυτά, στην ένθυσή τους αποβλέπει ή επανάληψη...

Το δεύτερο είναι ή συστηματική έξαφάνιση της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα και ή ένταξη όλων στο ύδροκέφαλο κράτος· είχε δύο πλεονεκτήματα στα χέρια της ή νέα κυβέρνηση του 1981, τα τεράστια κονδύλια τών Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ή της Κοινής Αγοράς όπως λεγόταν τότε, και ή εύκολία στην άντληση δανείων απ' τις διεθνείς αγορές. Τα χρησιμοποίησε άμφοτερα, με άρκετή επιτυχία, με μοναδικό σκοπό τούς διορισμούς και την καλλιέργεια της κρατικοδίαιτης νοοτροπίας· τα δημοσιονομικά στοιχεία είναι άποκαλυπτικά και ή απομύζηση τών άποθεματικών της Έθνικής Τραπέζης και του Ναυτικού Άπομαχικού Ταμείου (ΝΑΤ), του ταμείου που δεν είχε χρεωκοπήσει ούτε στην κατοχή, το άποδεικνύουν. Στα πλαίσια της πολιτικής αυτής είναι άδιανόητο να δεχθεί τις προτάσεις τών Ιαπώνων, για την ανάπτυξη της πληροφορικής, διότι αυτό σήμαινε την άυτονόμησή της απ' τον κυβερνητικό έλεγχο και την μετατροπή της σε πόλο έλξεως και για άλλους κλάδους της οικονομίας, όποτε χανόταν ή άπόλυτη κυβερνητική διαχείρισή της. Άλλωστε δεν ξεχνάμε και τον Όργανισμό Άποκαταστάσεως Έπιχειρήσεων, για όλες εκείνες τις εταιρείες τις όποιες κρατικοποιούσε, επειδή ήταν ζημιογόνες, με την ύπόσχεση ότι θα τις άποκαθιστούσε άνταγωνιστικές και θα τις πωλούσε σε επιχειρηματίες· ή συνέχεια είναι γνωστή, οι επιχειρήσεις αυτές δέχθηκαν εκατοντάδες χιλιάδες διορισμούς στις εκλογές και άργότερα έκλεισαν όριστικά, όπως και ο Όργανισμός τους, με την Ελλάδα να μένει χωρίς άνταγωνιστικές εταιρείες. Το άποτέλεσμα, ή έκτίναξη του δημοσίου χρέους και της άνεργίας και ή χρεωκοπία της χώρας, λίγο άργότερα. Αυτά προστίθενται στις ύπερατλαντικές έξαρτήσεις για την πληροφορική, δηλαδή, δεν ήταν τόσο άπλο το θέμα...

Η μεθόδευση για άφελληνισμό του τόπου ήταν μάλλον ή χειρότερη και ή πλέον συστηματική στην έλληνική ιστορία· άποδεικνύεται ότι όλα ήταν πλήρως προγραμματισμένα, απ' την έξαφάνιση της έλληνικής γλώσσας μέχρι την διάλυση της οικονομίας και την άποκοπή τών Έλλήνων απ' τις προγονικές τους ρίζες. Η μεθόδευση συνεχίσθηκε στην δεύτερη και στην τρίτη σοσιαλιστική κυβέρνηση, με άποκορύφωσή της στην πρώτη φορά άριστερά· το έρώτημα είναι ένα, το γιατί άπέτυχε, ενώ στις εκλογές φαινόταν ότι κέρδιζε την πλειοψηφία και το έπίσημο κράτος, αλλά και ο χωλός τύπος, έντυπος και ήλεκτρονικός, ύπηρετούσε πιστά τον άφελληνισμό, τουλάχιστον στην γλώσσα. Η άπάντηση δεν είναι εύκολη, αν και ή ψήφος είναι έκφραση της πολιτικής βουλήσεως της στιγμής και συνήθως όχι ώριμη άπόφαση· στην γλώσσα, όπως έχουμε προαναφέρει, ο άπλος κόσμος και

περισσότερο ό παππούς και ή γιαγιά άντέδρασαν, όπως γνώριζαν και δέν άντικατέστησαν τó χρονικό έπίρρημα άμέσως με τó τροπικό άμεσα. Όταν φώναζε και φωνάζει τó μικρό, «Τó γάλα μου γιαγιά;» «άμέσως χρυσό μου», λέει αυτή· αυτό μένει χαραγμένο στην μνήμη του πολύ βαθύτερα άπ' τις όποιες πολιτικές ή άλλες έπιλογές, διότι τó ίδιο άπαντάει κι ή νέα γυναίκα στο παιδί της, την γιαγιά της θυμάται κι όχι την πολιτική προπαγάνδα. Αλλά και στην καθημερινή μας ζωή όλοι μας λογιολογούμε, κατά την πρό τριακονταετίας πλύση έγκεφάλου· άκόμη και στα σχολεία οί περισσότεροι δάσκαλοι και καθηγητές άγνοούν τó έπίσημο πρόγραμμα και διδάσκουν σωστά έλληνικά στα παιδιά μας. Άς μην ξεχνάμε και κάτι άλλο ιστορικής σημασίας· τά ευρωπαϊκά κονδύλια για την άνάπτυξη της έλληνικής οικονομίας είναι τά περισσότερα που εισέρρευσαν στην χώρα, μετά άπό εκείνα κατά τις κατακτήσεις του Μεγάλου Αλεξάνδρου και του Βασιλείου του Βουλγαροκτόνου. Όλα σχεδόν έξανεμίστηκαν σε καταναλωτικές δαπάνες, με την εξαίρεση των όδικων άρτηριών, κι αυτές προχώρησαν σαν τόν κάβουρα...

Οί ζωογόνες δυνάμεις του Έλληνισμού όμως άποτελούν και την έλπίδα για την αναγέννησή του· όπως άντέδρασαν στον άφελληνισμό και πρωτοστάτησαν στην διατήρηση της έλληνικής γλώσσας, με άφορη τις δυνατότητες της δημιουργικής της συνθέσεως, έτσι άντιδρούν και στην έσκεμμένη μεθόδευση χρεωκοπίας της οικονομίας άπ' την άριστερή κυβέρνηση. Σε δημόσιο έπίπεδο ή άντίδραση για την προάσπιση της γλώσσας μας, του λόγου μας, έχει μεγαλύτερη πολιτική βαρύτητα άπ' τις διαμαρτυρίες για την οικονομική έξαθλίωση, άν και συμπληρωματικά παρεμβαίνουν αυτές οί δύο δυνάμεις στην ιστορία· ενισχύονται πάντοτε άπ' τις άλλες δυνάμεις, όπως σήμερα την ψηφιακή έπανάσταση και την άνάδειξη των δημιουργικών γλωσσών ως κινητηρίου δυνάμεως της κοινωνίας στην έποχή μας. Η ψηφιακή τεχνολογία διεισδύει ρωμαλέα στα Έλληνόπουλα, έντος και έκτος Ελλάδος, και μετατρέπεται στον καθαρότατον ήλιον της λαμπρής νέας ήμέρας...

Χρήστος Ζ. Καρανίκας,
Καισαριανή, Σεπτέμβριος 2016